

працювали кваліфіковані та досвідчені вчителі. Правда залишався і той факт, що багато вчених та вчителів з нашого народу залишили свій край від'їхавши в інші країни Західної Європи, так як на Закарпатті в окремі періоди велася жорстока боротьба проти мадяризації. Проте, все ж таки, впродовж багатьох століть тут були представники місцевого духовенства, які дбали про розвиток писемництва і шкільництва. Будівництво в краї церков і монастирів можна ототожнювати з розвитком перших освітніх і культурних центрів.

На сьогодні вже є добре відомий той історичний факт, що перший угорський король Стефан Баторі (997-1032 рр.) у своїх грамотах вимагав, щоб при кожній церковній парафії були створені школи. І тому можна стверджувати, що саме в ті часи система шкільної освіти і почалась зароджуватись в нашій краї. Проте, необхідно відзначити і те, що освіта розвивалася в досить важких умовах.

У середині 18 століття в Мукачеві була відкрита богословська школа, частина випускників якої ставала вчителями сільських шкіл. Учителів випускали і монастирські школи, що функціонували для прикладу також в Мукачеві. Розвиток народних шкіл в краї активізувався в 70-х рр. 18 століття в селах та містах, що дало можливість сформувати шкільний округ. В Ужгороді було відкрито чотирьохкласну взірцеву школу, кращі учні якої проходили спеціальну п'ятимісячну практику і ставали вчителями народних шкіл.

Але вже в 19 столітті шкільні справи у Закарпатському краї почали занепадати, так як угорська держава почала не виділяти кошти на освіту, а сільські общини не мали змогу утримувати школи. В результаті такого становища, руські школи збереглися лише у Великих Лучках, Комятах, Великій Копані та Терембі.

В 19 столітті зміни в освіті розпочалися лише після подій 1848-1849 рр. В 1868 р. в краї вже функціонували 268 шкіл з русинською мовою навчання. Відбулися певні зміни й в організації середньої освіти: були відкриті гімназії в Ужгороді, Мукачеві, Берегові, в яких навчалось більше 700 учнів, з яких 200 були русинами українцями.

Таким чином, наш край являв навіть в історичній ретроспективі проєвропейський стан розвитку навчальних процесів. Тому, можемо стверджувати, що розвиток освіти в краї був позитивним і мабуть навіть дуже успішним, що безумовно вплинуло на подальше його майбутнє, позитивний вплив якого зберігається і у наш час.

Список використаних джерел

1. Вікентій Шандор. Закарпаття – історично-правовий нарис від IX ст. до 1920 р. – Publishid Garpatation Allian. Inc. New Jozla, 1992

ШЕЛЕМБА Г.І,
БРИЖАК Н. Ю.,
Мукачівський державний університет, Україна

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ПРОВІДНА ІДЕЯ ДІЯЛЬНОСТІ НУШ

Педагогіка партнерства – це простір дитинства, який будується на засадах рівності, діалогу, співпраці, прийняття. Вона є складовою концепції Нової української школи, спрямованої на те, що включає систему методів і прийомів

виховання та навчання на засадах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості.

Освіта в усі часи вважається цінністю, бо є основою економічного розвитку суспільства, одним з факторів соціальної стабільності, джерелом зростання інтелектуального ресурсу і духовно-морального потенціалу населення держави. Отже, надзвичайно важливо, щоб Нова українська школа працювала на засадах педагогіки партнерства.

Педагогіка партнерства – напрям педагогіки, що включає систему методів і прийомів виховання і навчання на засадах гуманізму та творчого підходу до розвитку особистості. Серед авторів: В. Сухомлинський, Ш. Амонашвілі, І. Волков, І. Іванов, А. Макаренко, В. Караковський, С. Лисенкова, В. Шаталов та інші. За педагогікою партнерства учень – добровільний і зацікавлений соратник, одноступень, рівноправний учасник освітнього процесу, турботливий і відповідальний за його результати.

«Наша освіта – дуже вертикальна: директор, завуч, учителі, діти і десть там батьки. Але щоб побудувати довіру, ми маємо будувати горизонтальні зв'язки, партнерство. Щоб вчитель був на рівні учня, щоб вони сиділи разом на килимку та розмовляли. Тоді вибудовується довіра, повага до гідності. Саме це закладено в концепцію НУШ» [3].

Для педагогіки партнерства гуманне ставлення до дитини лежить в основі діяльності педагога, оскільки це не можна замінити жодними технологіями чи освітніми трендами. Це те, що має бути в центрі спілкування не лише між вчителем та учнями, а й у стосунках із батьками, колегами. Якщо педагогічний колектив працює на засадах гуманної педагогіки, в таких школах немає проблем з поведінкою дітей, агресією. Освітній процес за педагогікою партнерства не може бути однобоким, тобто лише навчальним, тут має застосуватись комплексний підхід до навчання і виховання [1, с.62].

Як бачимо, особливо актуальним для педагогіки партнерства є гуманне ставлення педагога до дитини, яке має поєднуватися з повагою до її думок і бажань. Між учителем, учнями і батьками має встановитися партнерські відносини, тонка взаємодія на засадах співпраці і співтворчості. А це передбачає стимулювання позитивних інтелектуальних почуттів, вибору учнями навчальних завдань та спонукання їх до самооцінки, самопізнання і самовдосконалення в різних видах діяльності.

Головним завданням педагогіки партнерства, в центрі якої особистість дитини, її самобутність, самоцінність, є розвиток індивідуальних пізнавальних здібностей дитини, максимальний їх вияв, ініціювання, використання індивідуального (суб'єктивного) досвіду кожної дитини; допомога батьків у самовизначенні та самореалізації, уникнення формування попередньо заданих якостей, формування в особистості культури життєдіяльності [1, с.63].

Для реалізації принципів педагогіки партнерства в новому Законі України «Про освіту» закладена індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу учня, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду. В учнів та їхніх

батьків з'являється можливість обирати для себе види, форми і темпи здобуття освіти, відповідно до потреб і можливостей.

Розвиваючий комплекс педагогіки партнерства (співробітництва) – це набір дидактичного забезпечення, який дозволяє ефективно навчати дітей за умов, коли вчитель і учень володіють однаковими правами, учень отримує право на вільний вибір, має право на помилкові дії, вільно висловлює власне судження з того або іншого питання. Відносин між учнем та вчителем мають бути такими, щоб не заперечувати, а направляти; не керувати, а управляти разом; не примушувати, а спонукати до добровільної дії; не командувати, а організовувати; не обмежувати, а надавати право на власний пошук.

До реалізації ідей педагогіки партнерства (співробітництва) ведуть, зрештою, дві дороги. По-перше, учитель наближується до дитини за рахунок великої любові й поваги до неї, за В. Сухомлинським, віддаючи серце дітям. По-друге, розподіл функцій вчителя та учня й організація їхньої співпраці. До функцій вчителя входить ретельно підготувати дитині навчальне завдання, продумати в деталях хід його вирішення різними групами учнів тощо [1, с.64].

Нова українська школа через технології партнерської педагогіки допомагають в реалізації розвитку особистості, створюють умови для її самовираження і саморозвитку, використовуючи такі форми роботи з батьками: родинні свята, сімейні виставки, вечори запитань і відповідей, день добрих справ, відкриті заняття для батьків тощо. Технології і методи партнерства, що заохочують висловлювати власні думки учнів: інтерактивні технології, особистісно орієнтовані технології, науково-дослідні методи, створення проблемних ситуацій, методи самооцінки і взаємоперевірки, метод проектів, діалогічні методи.

Тож, психологічну основу педагогіки співробітництва становлять суб'єкт-суб'єктні стосунки, партнерське спілкування, взаємодія та співпраця між педагогом, учнем і батьками, які об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Список використаної літератури

1. Ніколенко Л. Педагогіка партнерства як умова реалізації завдань розвитку особистості дитини в контексті Нової української школи / Л. Ніколенко // Методист. – 2018. – № 6. – С. 62–65.
2. Нова українська школа. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>